

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Braslovu 22 Febr. 1871.

Se mai aruncamu una cautatura rapeda preste stadiulu politiceii presente si preste evenimentele coincidente pe continentele europeanu:

Cu caderea armelor Franciei, a armatei ei si a forturilor si avutii ei in manele lipit6riilor prusiane, a cadutu deodata si prestigiulu politiceii occidentalilor, a carei pavilonu volveia pe murii Sebastopolei si inspira respectu si vietia politiceii civilizatiunei europene, pana unde intra si ésa sórele sub si de sub mare, in orbit'a pamentésca séu te-restra. Unu timpu de 6 lune fú deajunsu politici-loru practici ai Europei, ajutati de adeptii tradato-riilor, cá dupa pregatirile prusianiloru incepute inca dela congresulu de Vien'a din 1815, cu cuge-tulu de a-si resbuna de Franci'a, se póta dá una lovitura nu numai Franciei, ci si chiaru prestigiulu politiceii occidentale. Cu caderea Franciei inse cadíu si influenti'a Marei-Britanie intr'atata, incatu astadi reprezentantii diplomatiei practice europene, adunati chiaru in cas'a Angliei, ei dictéza si ei umilirea si ciuntarea prestigiulu politiceii si a intereselor ei, pentru care varsá si ea atata sange in orientu. Asia i trebuie perfidulu Albion, care concedendu devincerea si desmeduarea Franciei, din interesulu politiceii practiciloru, s'a parasitu mai multu pe sene, decatu pe aliatii politiceii civilizatrice. Angli'a se umileste a cere acum dela imperatulu Germaniei a nu fortia conditionile de pace cu Franci'a, cá se nu se nimicésca aliata ei; Angli'a fara putere mo-rale si de influentia nu se afla in stare a gravita cu notele sale si cu cumpan'a respectulu seu, ci ei cauta se faca si ea metanie politiciloru practici. Asia! Metanie si inca metanie si pentru oriente, unde i se amenintia cele mai vitale interese mate-riale, adica comerciale.

Conferintiele in caus'a marei negre s'au ténutu in Londonu, pentrucá Angli'a se suferu ru-sinea caderei politiceii ei in oriente in fruntea me-sei sale. Vorba sarcastica, dér' adevrata in rea-lulu ei. Ce a acceptatu conferinti'a in cestiunea Pontulu pana acum? — Neutralisarea, deflorata, a marei negre, inse si acésta numai in principiu, pre catu adica pentru garantarea dreptulu de suveranitate a Portii, i au concesu esteia puterile garanti a inchide Bosporulu si Dardanelele pentru naile straine. In caus'a Dunarei se apropiara parerile, cá comisiunea europeana se se sustiena si Delt'a Dunarei se se neutraliseze sub garanti'a Europei. Cestiunea ulte-ri6ra a actelor dunarene nu s'a primitu formalmente la conferintia, totusi maioritata, cá compensatiune pentru Austri'a, vrea a estinde competinti'a comi-siunei dunarene pana la Pórt'a de feru, inse comi-siunea riului se se strafirmeze intr'o comisiune per-manenta europeana. Austri'a se-si complaneze in-tinsetur'a la Pórt'a de feru si pentru aceea se re-dice una vama navale. Pórt'a inse vre o comisiune permanenta nedependenta, decatu numai dela ea.

Cestiunea apararei neutralitatii Deltei Dunarei a scosu necesitatea recunoscuta de puteri, se aiba una statiune comuna pentru flotele poteriloru garan-tátorie tractatulu de Parisu, de unde se póta aperá

neutralitatea Deltei dunarene, pentru casulu, ce s'ar deschide ér' marea négra flotei rusesci.

Cestiunea Romaniei venise ardinte, incatu si intre conferentiaru facuse inca unu obiectu de se-riositate, care i punea la cugete, inse se recunoscú dreptulu autonomiei interne a Romaniei fara for-male pertractare, si dela Versailles s'au indreptatu apoi tulumb'a prusiana catra resaritu, cá se se stanga foculu de bere; cu t6te acestea se scrie dela Petruburgu, ca d6r' Prusi'a s'ar fi invoitu cu Rusi'a, cá se primésca tronulu Romaniei Leuchtenberg cá italianu. E inse de a intrebare si pe romanii, cari nu voru a se considera cá o marfa de trafica, si bine facu. Aut? Aut. Decatu a piroti mai indelungatu spre a apune vediendu cu ochii, mai bine: Viuéti'a e in lupta si lupt'a e vietia pana a nu slabi din puteri, cá se nu mai poti deschide nici organulu spresiuni-loru am6rei de libertate si alu nedependintiei in cele interne. —

Una telegrama din Constantinopole 20 Febr. ne spune acuma, cumca relatiunile principelui Ca-rolu din Romani'a facia cu Pórt'a suntú ér' nor-male, fiinduca Sultanulu, care pe la 7 Febr. incu-noscienti'a puterile garante, ca déca se invoiescu si ele, cá se nu se observeze stipulatiunile tractatulu de Parisu, cari oprescu intreventiunea unilateralu, e gata a intreveni in principate, si dupa unu tele-gramu din Berlin in „Times“, din 8 Febr. a si or-dinatu concentrarea trupelor la graniti'a romana; agentulu Romaniei inse fú primitu acum de Sulta-nulu si ei presentá o adresa de aderintia dela prin-cipele Rom6niei. Éca rezultatulu uneltiriloru pusé in scena din partea laudarosiloru dinastici, cari n'au facutu alta, decatu au compromisú pe cutare pen-tru scopuri de partit'a retrograda.

Din Franci'a avemu a refera, ca adunarea nationala a predatu puterea ececutiva lui Thiers dupa scirile din Bordeaux 17 Febr.

Deputatulu Kellern a presentatu adunarei una declaratiune subscrisa de deputatii din Elsatia si Lotaringi'a, in care locuitorii dechiaru aderinti'a sa catra Franci'a cá o virtute neclatita, si cumca ei orice tractatu, concessiune séu plebiscitu, care ar' avé de scopu instrainarea Elsatiei si a Lotaringiei dela cealalta Franci'a, le considera cá nula si fara va-l6re. La propunerea lui Thiers siedinti'a adunarei nationale se susedu pucinu timpu, cá deputatii se se puna in pusetiune de a se cointielege asupra de-claratiunei, dandu-si opiniunile asuprai.

Prusianii pregatescu corpurile de armata spre a sta gata la ori ce casu; ele se totu complinescu cu batali6nele ce mai mergu mereu din Germani'a, cu t6te, ca depesiele oficiale din Versailles sosite in 20 la Berlinu spunu, ca pacea e asecurata si germanii voru intra in Parisu in 24 Febr., ér' im-peratulu Wilhelm va sosi in 6 in Berlinu si va deschide diet'a federatiunei, apoi va visita curtile staturiloru germane de sudu. Franci'a inse se afla acum intr'una agitatiuna, care cresce din di in di si anumitu in Bordeaux si Parisu se tienura con-silia de resbelu cu gen. supremi spre a se vedé déca se mai póte cu succesu reinverti sabi'a libe-rarei Franciei de inamicu.

Intr'aceea cetimu in „Romanulu“, ca primi scris6re dela Lyon, ca acolo urméza a se forma si corpulu internationale alu stelei, in care romanulu, capitanulu Dunca, e capitanu in statulu maiore gener. si oficiariu de ordonantia pe langa gen. supr.

Frappoli. — Alegerile din Parisu totu republi-cáne s'au primitu validate si Grevy cá presiedinte adunarei nationale -si dechiará convincerea, ca adu-narea Franciei e la inaltimea misiunei sale.

In Nizza s'au intemplatú demustratiuni pentru anecsarea ei la Itali'a si rumperea de catra Fran-ci'a, cari manifestari casunara si descarcarea arme-loru asupra poporulu, care numai catu nu trase diosu otelulu prefectulu.

In Florenti'a asemeni manifestatiuni pentru re-incorporarea Nizzei la tier'a sa Italia, incatu Fran-ci'a se afla silita a tramite una armata la Nizza, in locu cá se i dè v6ia a se anecsa, unde va vrea, ca-ce totu una este. Pecatulu Franciei fú forteti'a si neconsiderarea, cu care se incumeta si adi a tracta pe sororile sale, dér' numai spre daun'a sa. Pana candu nu se voru uni t6te statele latine in-tr'o confederatiune solidaria, nu numai libertatea Franciei, dér' si a intregi Europe va fi ame-nintiata.

Itali'a si a impacatu diferintiele cu Ispani'a si catra Pap'a inca e justa; ea are de a fi glorificata cá unu foculariu de catra sororile latino-romane, ca-ce are in credeulu seu politicu devis'a „unit'a“ si in acésta incapu t6te aspiratiunile si obligatiu-nile si catra sorori. — —

Proiectu

pentru imbunatatirea starii instructive si materiale a sc6loru poporale apartienut6rie protopopiatulu gr. cat. . . . .

SECTIUNEA II.

Fondulu scolaru parochialu.

§ 8. Fiacare comuna apartienut6ria protopo-piatulu gr. cat. . . . . e obligata a infiintiá unu fondu sub numirea speciala: „fondu scol. comunalu s. parochialu“. Acestu fondu are uniculu salutaru si inalienabilu scopu, a provedé scol'a poporale in cele interne instructive si materiali cu t6te recui-sitele si aparatele necesarie (art. 38 legea scol. § 11).

§ 10. Spre ajungerea scopulu indicatu in § precedente se statorescu si fipséza urmat6riile isv6ra de venite:

a) Contribuiri benevole, donatiuni si testatiuni in bani gat'a ori in naturalie.

b) Contributiune anuala in 2 rate de 2 fl. v. a. dela toti proprietarii fonciari, negutiatori si industriari chiaru de ar' fi colonisti, de casu domi-ciliati in comuna, fara distinctiuni, ca voru avé séu nu prunci. Se admite retributiune naturala in pretiu ecuivalentu.

c) Copii de familii meseri, adica dilerii se su-punu unu resursu anualu de 50 cr. v. a. in 2 rate (1 Aug. si 15 Oct.), la casu de imposibilitate se astringu a serví un'a diua de lucru in folosulu sc6-lei séu fondulu.

d) Mulct'a prevediuta in 5 fl. 3, 6 din acestu procentu.

e) Absentariile nelegitimate dela órele séu pre-legerile regulate diu'a intréga 4 cr., diumetate diua 2 cr. v. a.

f) Absentariile nelegitimate dela scól'a de re-petitiune pentru fiacare casu 50 cr. v. a.

g) Pedepsele eruete dela acei conlocuitori co-munali, cari prin faptele loru imorali, prin scanda-l6sele ecesemple ale vietiei publice si private se facu culpabili in gradulu celu mai mare catra societate, junime chiaru si catra familia, carea este si trebuie se fia sanctuariulu vietiei.

Atari pedepse le pronuncia senat. scol. com. cu impreuna intielegerea deregatorii comunale dela 1 fl. v. a. pana la emendare.

h) Dela fiacare botezu alu prunciloru legali 5 cr., ilegali 50 cr., ér' dela cununia cate 10 cr.

i) In comunele curatu gr. cat. se se cedeze dreptulu de carciumaritu trilonariu, estu modu:
 α. déca venitul ajunge cifra 200 fl. se se cedeze diumetate;

β déca trece de 200 fl. 3 din 4 parti.

k) In comunele mestecate, dupa cuprinsulu punctului precedente in proportiune cu partea competentă din triloniu, confesiunei gr. catolice.

l) Segregarea de unu locu aratoriu ori fenatiu din terenu disponibilu, cultivatu in folosulu fondului scol. resp. dupa lit. c).

§ 11. Perceptiunile incassate dupa norm'a marcata in §-ii precedenti sucurgu cá erogatiuno urmatórieloru:

a) Déca „Tractamentulu“ stipulatu prin sufragiulu comuniunei besericesci curate séu mestecate pentru salariu invetiatoarelui cade sub valórea nominala de 300 fl., a lauge fondulu resp. unu augmentu suplementariu pana la 250 fl. — La totu casulu se urca dupa permissiunea fondului scol. com. catu salariulu invetiatoarelui devine sufficientu si onestu.

b) Se procuréza sub grea respundere facia cu interesulu instructiunei:

α. Tóte recuisitele si aparatele scolastice ce inlesnescu instructiunea (art. 38 leg. scol. § 11).

β Se compara carti scolastice si pausiali scripturistice in genere pentru toti elevii, in specie pentru cei meseri si diligenti, la inceputulu fiacarui anu scol.

γ. Se creéza premii pentru elevii, cari in decursulu anului scolasticu au reprodu su progresu eminentu si portare morala laudabila.

δ. Se pune fundamentu unei bibliotece scolastice prenumerandu opuri de interesu particulariu pedagogicu si economicu.

ε. Se procuréza unelte necesarie economice pentru cultivarea gradinei pomologice, cum si in urma, suportarea speseloru obveniente afaceriloru senat. scolariu.

§ 12. Averele fondului scol. com. séu in bani séu in naturalie eruata dupa indigetariile premerse:

a) Se incasséza totudéun'a de casierulu senat. scol., carele spre acestu scopu duce unu protocolu, si se indatoréza asi dá comptu in fiacare sesiune ordinaria.

b) Administrarea fondului cade irevocabilu si fara ingerintia straina in sfer'a de activitate a senatului scol. com., care lu asiedia totudéun'a la locu securu, la timpulu seu dupa impregiurari chiaru si spre fruptificare.

§ 13. Senat. scol. com. e obligatu in prim'a linia una data in fiacare anu a relatá manipularea si starea activa a fondului respectivu, déca ar' pretende 1/3 din membrii comuniunei crestine beser., séu 1/2 din membrii fonciari contribuitori.

§ 14. Senat. scol. com. administréza si manipuléza fondulu din cestiune cu mare esactitate si grea respundere documentata, sub revisiunea si censurarea senat. scol. districtualu si sub inspectiunea si auspiciile senat. scol. supremu archidiecanu. Pentru acea:

a) asterne senat. scol. com. cu finea an. scol. tóta starea efectiva, tóte ratiunile si documentele la senatulu scol. districtualu, spre revisiune si censurare, acesta:

b) din contra actele astfeliu revedute si censurate le inaintéza spre inalt'a aprobare la senat. supremu archidiecesanu.

SECTIUNEA III.

Dispositiuni ulterióre.

§ 15. Acestu „Regulamentu generalu“ cu prealabilele sale dispositiuni se asterne spre inalt'a aprobare senatului scol. supremu archidiecesanu; dupa obtinerea aprobarei intra in activitate.

§ 16. „Regulamentulu“ va serbi dreptu cinosura in tractulu protopopescu gr. cat. alu . . . scopului, pentru care s'a formulatu, pana candu congresulu metropolitanu vá fi in prea placuta positiune a crea si determiná unu „statutu generalu“ pre terenulu instructiunei poporale, aplicabilu pentru intrég'a archidiecesana s. provincia metropolitana gr. catolica.

§ 17. Modificatiuni admite acestu regulamentu aprobatu si pusu in lucrare numai la pretensiunea maioritaii absolute a senat. scol. districtualu sprijinite de un'a maioritate relativa a senatoloru scol. comunale, din tractulu respectivu.

(Va urmá.)

E timpulu se-ti mai comunicamu cate ceva pentru Gazeta, si de pre la noi. Si óre despre ce se ve scriu? Se ve scriu óre despre aceea, ca greutatile publice se marescu pre di ce merge, catu poporulu abia le mai póte suporta? Se ve scriu despre aceea, ca unii deregatori politici, asia numitii solgabirae teroriséza si imblatescu poporulu mai crancenu cá cum se intemplá acésta sub timpulu feudalismului? Se ve scriu despre starea desolata a scóleloru si miserabilele dotatiuni ale invetiatoriloru? Nu, nu ve voi scrie despre acestea, ca-ci diuariale romane ne aducu pre dese ecsemples de natur'a celoru insirate. Ve voi scrie asta data, despre viét'ia sociale a romaniloru din Clusiu. Vei crede, ca a bunaséma-ti voi scrie, ca aici au facutu romanii, cá si in alti ani, unu balu romanescu, vedi bine din motivulu, ca-ci acum este carnevalulu. Nu acésta, in estu anu, nu cá in altii, balulu a remasu si preferiramu a ne petrece serile cu lucruri mai fosotórie.

Aname tenerimea romana studiósă din Clusiu, carea este intrunita intr'o reuniune de lectura, au produsu de 4 ori, piese teatrale nationale, cu unu succesu preste asteptare bunu. Zelulu tenerimei nóstre din Clusiu, pentru literatur'a si artile romane, nu lu potemu laudá destulu; dér' elu -si are pretiulu seu morale aici in Clusiu, cá necairi intr'altu locu. De aici apoi, nici acésta tenerime so nu in-cete de a propasi pre calea cultivarei nationale incepute, ca-ci déca nu se voru sili densii a progresá de puterea loru, si cu ajutoriulu a loru sei in cele nationale, cu ajutoriulu strainiloru cei incungiura, usioru ar' puté se devina acolo, catu se-si uite chiaru si aceea ce suntu.

Astfeliu de respecte au indemnatu pre mai multi barbati de ai nostrii din Clusiu, cá se intrunésca intr'o reuniune si pre sodalii de meseriesi si industriari romani din Clusiu. Numerulu acestor'a este mare, inse parasiti de ai sei, lasati de capulu loru, in mare parte, atata au retacitu, catu le este sfíela de natiunea loru si de numele loru de romanu. Inicativ'a pentru infintiarea acestei reuniuni s'a facutu, — s'a si inscrisu unu numeru frumosu de sodali, ce voru a intrá in reuniune, — ci o comisiune lucra deja la statute.

In scurtu, credu, ca voi fi in stare a ve incunoscintiá, cumca asta reuniune s'a infintiatu si cumca progreséza spre scopulu ei salutariu.

Spre a concentrá mai desu pre romanii din Clusiu la unu locu, comitetulu societatei de lectura romane din Clusiu, a decisu a tiené ih Dumineci prelegeri publice, despre deosebiti rami ai sciintieloru si artiloru. Aceste prelegeri se voru incepe in Duminec'a venitória.

Din acestea poti vedé, Dle Redactoru, ca noi, de si pucini, totu ne silim inainte cu puteri unite.

In comitatulu Clusiuului, in cerculu Campiei, curgu tare chorteschedesurile pentru deputati'a la diet'a din Pest'a in locul lui Iosifu Hosszu, devenitu consiliariu la curtea de comptabilitate. Romanii, cum suntemu informati, credintiosi programei din Mercurea, nu voru candidá si nu voru alege.

Dela diet'a Ungariei.

In sied. din 9 Febr. la desbaterea generale asupra bugetului ministeriului de justitia intre alti oratori, cari vedu cam printre degete, se aflá unulu, care nu ascunse scaderile si procederile nedrepte ale min. de justitia facia cu romanii:

D. **Mircea B. Stanescu** deputatu romanu cuventá asia:

„Onorabila camera! Justitia regnorum fundamentum. Acestu principiu fundamentalu lu recomendu pretiutei atentiuni a onor. domnu ministru de justitia. Inse, pentru cá se potemu urmá acestu adeveru eternu, inainte de tóte trebuie se ne ingrimu, cá ambii factori judiciai déca e lege si judecatori se fia buni. E lucru cunoscutu, ca avemu legi rele, ca ameliorarea legiloru face progresulu melciului, ca avemu judecatori rei, si ca chiaru si la forurile mai inalte aducu sentintie astfeliu de individi, cari n'au percursu nici chiaru studiele juridice. Dreptu-aceea nu me miru, onor. camera, candu cetescu in diuariulu „Ludas Matyi“, in locu de „administrarea justitiei“, „administrarea „blastematiei“, ca-ci si non è vero è ben trovato.

Administratiunea nóstra judiciaria a devenitu

degiá proverbiale si in strainatate. Deci ar' fi timpulu se delaturamu acestu reu. Dér' cum se lu delaturamu? Inainte de tóte numai asia, déca cu ocaziunea numirei judecatoriloru se voru delaturá verice consideratiuni politice; ca-ci nici insu-si ministrulu justitiei nu are chiamarea a face politica in tóte lucrurile sale. Ministrulu justitiei póte face politica numai pre terenulu, pe care, cá unu membru alu guvernului, vre se fia solidariu in agendele guberniali.

Ministrulu de justitia numai atunci se póte amestecá in politica, candu, cá unu membru alu guvernului si in urm'a solidaritaii ce ecsiste in intregu guvernulu, iè parte la afacerile politice ale aceluia; dér' nu i este nici decatu ertatu a face politica cu tribunalele, judecatori si cu administrarea justitiei. Si cu tóte acestea, unde numai se facu numiri, vedemu pre totindinea, ca onor. domnu ministru de justitia a indatinatu a numí judecatori mai alesu din maioritatea acestei camere. Déca vomu continuá totu asia, apoi vomu vedé repetierduse chiaru si astadi „Justizmord“-ulu de trist'a memoria, va se dica calcarea legi si uciderea justitiei, precum vedemu acést'a la tóte miscarile electorale.

Dreptu-aceea invitú pre dlu ministru alu justitiei, cá pre venitoriu se renuncie la motivele si consideratiunile politice, si se-si alega barbati de specialitate, cari suntu ecsercitati si capabili pentru procedur'a si administrarea justitiei.

Aruncandu una privire asupra bugetului, vedu numai decatu, ca la conducerea centrale agendele suntu impartite in modu defectuosu, ca-ci altcum nu potu pricepe, cum se amintescu 4 consiliari ministeriali si diece de sectiune cu salarie diferite.

Déca se face mentiune despre salarie diferite, atunci trebuie se scimú, ca séu ecsiste lucru destulu cá se se imparta fiesce-caruia in modu egal, séu nu: déca este lucru destulu, incatu pentru terminarea lui se receru mai multi individi, nu intielegu, pentru ce unulu se aiba salariu mai micu, ér' altulu mai mare, pre candu rangulu si pusetiunea loru e un'a si aceeasi. Inse se vede, ca la totu casulu nu ecsiste lucru atatu de multu, incatu pentru terminarea lui se se recera patru secretari ministeriali si diece de sectiune. Déca nu se recere unu personalu atatu de numerosu, nici n'avemu trebuintia se lu votamu, ci póte ajunge si unulu mai micu. Totu asia e si cu cealalte: trei directori de cancelaria si unu director primariu, fiesce-care cu salariu diferitu, si acésta procedura se observa la toti rami si forurile.

Prin una impartire buna a agendelor se póte statorí inainte si numerulu oficialiloru. Si déca recunoscemu acést'a atunci, dupa opiniunea mea, diferinti'a intre salariile oficialiloru de unulu si aceluia si pusetiune produce numai invidia si neindestulire. Acestu reu trebuie delaturatu in ministeriulu de justitia, cu privire atatu la oficialii mai inalti, catu si la cei subalterni.

S'a disu, ca, dupace avemu judecatori alesu, ministeriulu nu i mai póte controlá.

Acést'a s'ar poté intrebuintiá la prim'a vedere de argumentu, inse ecsaminanduse mai de aprópe nu, de órace ministrulu de justitia are detorinti'a controlá cu strictetia procedur'a judecatoriloru subalterni, incatu adica convine séu nu cu legea.

Dér' nu me potu indestulu mirá, ca dlu ministru de justitia nu voiesce a se formá nici chiaru despre procederea ilegale a judecatoriloru si tribunaleloru, care devine aprópe scandalósă, mai alesu candu scimú, ca nici judecatori denuiti nu procedu altcum, decatu cei alesu.

Fiesce-care lege devine numai asia salutaria, déca i se asigura aplicarea si déca ministrulu concerninte iea mesure energice pentru ecsecutarea ei. De si ecsiste una lege de nationalitate, carea de altmintrelea nu me multumesce nici decatu, trebuie se -mi esprimu parerele de reu, ca ministrulu de justitia, pre care lu atinge mai de aprópe, nu se intereséza nici catu e mai pucinu de respectarea si ecsecutarea acestei legi de nationali-

tate, ca-ci, precum m'amu convinsu dilele trecute la directiunea centrala — intielegu in sinulu ministeriului de justitia — intre atatia oficiali — me rogu de ertare pentru acésta expresiune, voiamu se dicu imploiatu — nu este aplicatu nici unu romanu. (Eschiamari din drépt'a: -ti trebuie privilegiu?) E dreptu, ca in dilele aceste s'a numitu unu concipistu, dér' cu acest'a amu gatatu. Nu e aplicatu nici unu serbu. La tribunalulu supremu, ce e dreptu, suntu vreo cativa; la casatiune suntu doi. (Eschiamari din drépt'a: destui suntu aceia.) La tabl'a regésca, unde suntu 90 judi ordinari si 31 suplenti, suntu aplicati numai doi judi romani ordinari si doi adjuncti de concipisti. (Eschiamari din drépt'a: Déca nu suntu mai multi de aceea tréba!?) Voiu respunde indata, déca suntu séu nu. Si la acésta tabla regésca, dupa conspectulu din anulu trecut, suntu in restantia 14.000 procese, mai alesu ale partiloru litigante, cari nu apartienu nationalitatii unguresci. (Iaritate in drépt'a.) Si caus'a acestei impregiurari consiste in aceea, ca, fiindu procesele duse in limb'a romana de asemenea si documentele alaturate catra acele fiindu totu in limb'a romana, respectivii, neintielegundule, le punu ad acta si delibera mai bucurosu, pre cari le intielegu — de órace suntu pucini, cari posedu limb'a romana.“ — (Va urmá.)

Adunarea deputatiloru

Romaniei libere, siedinti'a de Vineri, 30 Ianuariu 1871.

(Urmare.)

Cuventarea d. A. Pascalu dupa „Monitoriu“ suná asia:

„Dloru deputati, déca cutezu se iau cuventulu intr'o cestiune asia de grava cá aceea, care ne preocupa, acést'a o facu dupa o lunga cugetare si miscatu de sentimentulu datoriei ce -mi impune calitatea mea de mandataru alu natiunei.

De candu a aparutu acésta epistola sub semnatur'a Mariei Sale Domnitoriului, si care forméza obiectulu interpelatiunei, de candu amu luatú cunoscintia de dens'a prin pres'a européna si pana in momentulu acést'a, nimicu nu me autorisa a crede, ca acésta epistola este apocrifá. Nimicu nu me autorisa a o crede astfelu, pentru ca nu amu vediutu nici o desmintire data prin „Monitoriu“ acestei epistole reproduse de pres'a germana, de pres'a franceza; in fine de pres'a straina si cea romana.

Acésta epistola m'a ingrigitu fórté multu, precum a ingrigitu pe orice romanu, care a luatú cunoscintia de dens'a.

Amu vediutu inca, ca publicitatea acestei epistole nu a fostu unu ce care se nu fi fostu in vointi'a autoriului seu. Acésta epistola a fostu menita pentru a fi data publicitatii, a fostu menita pentru a ne face nóue cunoscutu cuprinsulu ei.

Dloru, cá romanu, cá mandataru alu natiunei, amu fostu multu mai multiumitu de a o vedé data publicitatii, decatu déca ar' fi necunoscuta de noi; fiindu este bine si utilu cá natiunea se cunósca simtiementele si cugetarile suveranului, precum este bine si trebuie cá si suveranulu se cunósca dorintiele, vointiele si cugetarile natiunei! pentru ca natiune si suveranu, interese identice, forméza o singura persóna; fiinduca interesele loru suntu strinsu legate intre densele, ca-ci si suveranulu si natiunea lucréza pentru acelasu scopu comunu, care este prosperitatea natiunei. Si déca acésta necesitate se simte in statele monocratice, chiaru la acele natiuni unde nu ecsista inca sistemulu de self-guvernamentu, cu atatu mai multu este indispensabile acolo, unde si natiunea este chiamata a participá la guvernarea sa.

Prin urmare pentru natiunile, unde ecsista sistemulu de self-guvernamentu, acolo, unde suveranulu si natiunea conlucréza impreuna, unde unulu nu póte lucrá fara celu altu, unde acesti doi factori forméza o unitate, si fara unulu din ei nu se póte face nimicu; ei bine, dicu, acolo este indispensabilu cá suveranulu se cunósca cugetarile si vointi'a natiunei, si natiunea se cunósca simtiemintele, cugetarile si vointiele suveranului seu si sub aceste p. de vedere amu fostu eu satisfacutu, ca acésta epistola a fostu data publicitatii; pentru ca ne a pusu in mesura de a cunósce ceea ce se petrece in sufl'tulu, in anim'a si in mintea Domnitoriului nostru.

Si pentru romani, pentru romani mai cu séma, cari totudéun'a au avutu unu regimu reprezentativu,

ca-ci chiaru in timpurile cele mai vechi a avutu o reprezentatiune nationala, si care sistemulu de guvernamentu a ajunsu se fia traditionalu, s'a simtitu totudéun'a trebuintia se se scie ce voiesce suveranulu loru, pentru a scie, déca vointiele sale suntu uniforme si identice cu dorintiele natiunei.

Dloru, candu dupa mai multe secole de suferintia, romanii usandu de dreptulu ce au dobenditu, de dreptulu ce l'au recunoscutu de a se organisá si de asi face ei singuri edificiuulu loru socialu astfelu cum le va conveni, candu in anulu 1866, a voitu se-si dè o organisatiune sociala astfelu, cum dorieau si care se fia oper'a loru, atunci s'au adresatu la principele Carolu de Hohenzollern, pentru a lu pune in capulu natiunei, spre a conlucrá cu dens'a la crearea acestui edificiu socialu, la consolidarea lui, la marirea si la prosperitatea Romaniei.

Ei bine, dloru, candu principele Carolu a primitu acésta misiune, nu mai incape nici o indoiéla, ca a voitu se fia pentru Romani'a ceea ce a fostu Bernadotu pentru Svedi'a. Mari'a Sa Carolu I. nu a primitu acésta misiune mai inainte de a-si consultá puterile, mai inainte de a se sondá pe densulu mai inainte de a se decide a consacrá nu numai persón'a sa, déra si posteritatea sa la o opera unde viéti'a unui omu nefindu suficienta trebuie se -si prepare continuatori in prosperitatea sa chiamata spre a i succede. Prin urmare candu Mari'a Sa Domnitoriulu Carolu a primitu acésta misiune, nu mai incape nici o indoiéla, ca acést'a i a fostu vointi'a ferma, ca acést'a i a fostu scopulu!!! Si ca a persistatu continuu in acésta vointia, dovada este conduit'a Mariei Sale in timpulul resbelului intre Prusi'a si Frauci'a.

In acésta ocaziune Domnitoriulu Carolu a arátatu, ca a ruptu cu totulu simpatihie si afectiunile sale natali, ca a ruptu cu totulu chiaru culegaturile familiei sale; ca a ruptu in fine cu trecutulu seu, si ca s'a identificatu cu natiunea romana cu patri'a sa adoptiva impartasindu afectiunile ei pentru simpatihii dictate de unu sentimentu, de unu sentimentu de recunoscintia eterna ce a remasu profundu gravata in animele romaniloru. Ve aduceti aminte de declaratiunile guvernului Mariei Sale in acésta camera. Acele declaratiuni nu au pututu fi facute fara consimtiementulu principelui. Ei bine, dloru, nimicu nu denota pana acuma, ca Mari'a Sa a deviatu dela acea linia de conduita, care, cum amu disu, semaná, ca imita pe aceea a lui Bernadotu. Botezulu fiei Mariei Sale in relegiunea tierrei ne confirma si mai multu in credinti'a, ca principele Carolu nu inlatura nici o ocaziune pentru a se identificá cu patri'a sa adoptiva. Candu déra amu vediutu acésta epistola, candu amu vediutu ideele cuprinse intr'ens'a, candu amu vediutu descuragiarea ce i a cuprinsu sufletulu si le-amu comparatu cu faptele sale de pana aici, le-amu gasitu in flagranta contradictiune. Acésta contradictiune apare intr'unu modu si mai evidentu, candu vedemu, ca Mari'a Sa a intratu astadi pe caiea constitutionalá, fiinduca a admisu unu ministeriu, care i s'a prezentatu de majoritatea camerei. Candu déra, dicu, amu vediutu acést'a, a trebuitu se me intrebú: Care póte se fia caus'a acestei epistole? Cari potú fi faptele ce a pututu aduce pe Domnitoriulu aceste triste cugetari? Cine a pututu se i inspire aceste idei ostile constitutiunei nóstre? Care a fostu acea mana sacrilega, acea mana impia, care a lucratu in intunerecu la disolutiunea legaturiloru dintre natiune si Domnitoriú? Este ea o mana straina din afara, séu este o conspiratiune din laintru urdita contra constitutiunei nóstre, contra libertatiloru nóstre publice? Ei dloru, chiaru de amu presupune, ca acea mana este o mana straina, o mana din afara, eu dicu, ca ori catu de puternica ar' fi ea nu ar' fi in destulu de putinte pentru a rupe aceste legaturi dintre Domnitoriulu si natiunea romana? De aceea dicu, ca de ar' fi fostu numai o mana straina, nu m'asi fi ingrigitu multu. Déca acésta mana nu este straina! Acea mana impia si sacrilega, care a tentatu la ruperea acestoru legamente dintre natiune si Domnitoriulu, trebuie s'o cautamu atatu in acesta deceptiune ce o vedemu in sufletulu Domnitoriului catu si in acele acusatii aduse institutiuniloru nóstre liberali!

Voci: Asia este.

D. A. Pascalu: Domnitoriulu Carolu, suinduse pe tronulu Romaniei, s'a suitu cu acele aspiratiuni, pe cari le avea si natiunea romana, cu aspiratiuni mari; ardinte de dorinti'a de a vedé Romani'a progresandu si progresandu repede.

Ei bine, orice lucru i s'a prezentatu cá unu obstacolu la acestu repede progresu negresitu, ca a trebuitu se lu urasca. Cea mai mare parte din aceea ce a avutu onórea a i fi consiliari i au prezentatu cá obstaculu la repedile progrese de des-

voltare morala si materiala ale Romaniei, tocmai ceea ce erá menitu a accelerá progresulu acestei desvoltari intelectuale si morale. Ori cine cunósce ce s'a petrecutu la noi de cativa ani dela 1867 si pana in dilele acestea din urma, a pututu vedé si simti, ca acést'a nu s'a pututu face decatu de aceea, cari au avutu puterea in spatiulu acést'a de timp, si éta cum:

Chiamati séu adusi la putere nu prin puterea opiniunei publice a trebuitu se se mantiene prin violintia, prin ilegalitati, prin fraude; si candu puternic'a suflare a opiniunei publice i a derimatu dela putere, atunci **acesti** ómeni, amarati si revoltati contra opiniunei publice ce nu o puteau subjug'a, au prezentatu Domnitoriului libertatile nóstre publice inscrite in constitutiune cá unu obstacolu alu progresului si alu marirei nationale (aplause).

Éta, dloru, caus'a acestei epistole. Éta ce a pututu se inspire Domnitoriului acele triste idei si cugetari ce le a manifestatu prin publicarea ei.

Aici este reulu. La acestu reu trebuie se cautamu remediulu, si remediulu sta in man'a nóstra, si numai in mana nóstra!

Toti acesti consiliari, cari au venitu la putere, fara a fi expresiunea majoritatii unei reprezentatiuni nationale liberu alésa, candu a trebuitu se cadia inaintea opiniunei publice, nu au pututu se dica Domnitoriului, ca reprezentatiunea nationala este falsificata, si cá de aceea se afla in contradiccie cu opiniunea publica; nu au disu acést'a, pentru ca se condamnau ei pe densii; au cautatu déra se inculpe opiniunea publica arátandu Domnitoriului, ca acésta opiniune publica, aici, in tíera, se refusa la progresu; ca opiniunea publica, aici, in tíera, se refusa la o repede desvoltare materiala si intelectualá. Au arátatu Domnitoriului, ca natiunea acést'a nu erá matura de libertati publice si de institutiuni egalitaré, pe candu ea ab origine et ab antiquo, s'a luptatu pentru dobandirea loru.

Éta ce a pututu se face pe Domnitoriulu se créda unu momentu, ca in constitutiune si in libertatile publice gasesce unu obstacolu la acelu repede progresu, pe care lu doresce; éta ce i a pututu inspira ide'a din acea epistola, ca romanii suntu incapabili de a se guverná de sine si nici voiescu a se lasá cá se fia guvernati.

Déra, domniloru, eu credu, ca Domnitoriulu a revenitu dela acele idei, si credinti'a mea este bine fondata, pentru ca este fondata pe fapte si faptele le avem inaintea nóstra; pentru ca ne gasimu cu totulu in constitutionalitate.

Nu avem déra decatu se ne ecsercitamu mandatulu nostru cu scrupulositate, nu avem decatu se ecsercitamu consciintiosu acelu controlu ce este in dreptulu si datorii'a nóstra a lu ecsercitá asupra acteloru guverneloru trecute, si atunci vomu puté arátá Domnitoriului, ca reulu nu diace in constitutiune, ci in violatiunile ce s'au facutu acestei constitutiuni, violatiuni comise de diferitele sale ministéria.

Atunci se va convinge Domnitoriulu, ca cu acésta constitutiune, cu acele libertati ce suntu scrise intr'ens'a, este lesne a se conduce natiunea romana la acea marire si inflorire ce doresce atatu Mari'a Sa catu si natiunea.

Prin urmare, reulu nu lu vedu asia de mare incatu se nu stè nici unu remediulu.

Éta pentru ce credu, ca ar' fi bine se terminamu aceste debateri prin o motiune, prin care se se aréta, nu Domnitoriului, ca-ci Domnitoriulu o scie, ci lunei intregi, ca natiunea romana tiene la libertatile sale publice, la constitutiunea sa, la Domnitoriulu seu si la dinasti'a lui.

O motiune, prin care se spunemu, ca n'amu facutu la 1866 unu edificiu socialu cá se lu sfarimamu preste pucinu timp, ci unu edificiu socialu ce amu voitu si voimu se dureze secolu intregi; ca déca amu asediatu pe tronulu Romaniei o dinastia, amu facut'o spre consolidarea acestui edificiu. Prin motiunea acést'a se arátamu, ca natiunea romana sta in ferm'a otarire a mantiené acestu edificiu socialu fundatu pe libertatile publice, pe cari va scie a le aperá cu orice sacrificii.“ — —

Dupa d. Ghica Comanescanu, care casiuná scomote si protestari, dupa cum referá „Romanulu“, ma si „Monitoriu“, apoi urméza:

D. N. Ionescu: Dle presiedinte, déca onor. domnu reprezentante alu colegiului antaiu dela Bacau nu ar' fi venitu se-si apropieze ideele din scrisóra anonima, care a facutu obiectulu interpelatiunei onor. nostru colegu, reprezentantele de Brail'a eu asi fi paditu o tacere relogiósá si m'asi fi unitu cu acele mesuri, cari ar' fi fostu mai consecinti si mai conforme cu ceea ce amu disu dela inceputulu acestei sesiuni, in privinti'a respectului ce fiacare datoramu constitutiunei. Déra fiinduca vede, ca

chiaru in sinulu acestei adunari, aceia, cari se dicu mai amici ai tronului, aceia tocmai profeséza celu mai mare dispretiu pentru constitutiune . . . (sgomotu, protestatiuni in drépt'a).

Voci: A vorbitu pe sém'a sa.

D. D. Ghica Comanescuanu: Amu vorbitu in numele meu personale, nu amu vorbitu de feliu in numele vreunui partitu (sgomotu).

D. N. Ionescu: Domniloru, diceamu cu aceia, cari profeséza de a fi cei mai sinceri amici ai tronului, aceia tocmai viu astadi si arunca celu mai mare dispretiu asupra constitutiunei (sgomotu). Acum vedu, ca chiaru din partea aceea a adunarei, care se dice jun'a drépt'a, si din care face parte onor. d. Dimitrie Ghica Comanescuanu, se redica protestari unanime in contra cuvintelor onor. d. Dimitrie Ghica Comanescuanu, si acést'a nu póte de catu se ne aduca o mai perfecta multumire, fiinduca, déca chiaru din partea aceea a adunarei a ramasu izolata si reprobata vocea aceluia, care a atacatu constitutiunea, ce trebuie se dicemu noi de o scrisóre, care dice, ca acést'a este o constitutiune quasi-republicana, pe care o declara cá nu este de tali'a nóstra? Negresitu noi nu putem decatu se dicemu, ca aceea este o voce izolata, o voce singuratica, care nu este inspirata de simtiementele natiunei.

Déra, domniloru, cestiunea nu este aici de a scrutá unu scriptu intimu, o espasiune particulara a animei unui omu; si de aceea amu regretatu din fondulu animei mele vehementi'a retorica a onor. interelatore, precum si retori'a artificiale a amicului seu, care mai totudéun'a merge alaturi cu domni'a sa.

Dloru, in ocaziune asia de grava, in care se pune in cestiune constitutiunea nóstra, se videmu doi ómeni, cari lucréza alaturi in publicitate, cari stau alaturi pe bancele acestei adunari, cari impartasiescu aceleasi opiniuni, se i vedemu, ca nu suntu uniti nici macaru in punctulu acést'a, déca acést'a scrisóre este autentica séu apocrifá! Ei dloru! Apoi ce trebuie se dicemu noi cesti lalti membri liberi si independinti in acést'a adunare, cari trebuie se ne inspiramu totudéun'a de simtiementele opiniunei publice, si se ne ducemu totudéun'a la sorgintea faptelor pentru a cautá autenticitatea loru. Ve marturisescu, dloru, ca déca intr'adeveru acesti doi onor. membri nu s'au pusu de acordu cá se dica, ca acést'a scrisóre este séu nu autentica séu apocrifá, apoi cum voiti se ne unimu noi cu propunerile domnilor? Ca-ci acesti doi onor. membri au presentatu in conclusiunile loru dóue motiuni diametralmente opuse un'a alteia. Se aiba pacienti'a onor. d. Pascalu, care me intrerupe; i voiu spune totu fundulu cugetariloru mele. Dvóstra venit si tieneti parlamentului unu limbagiu asia de opusu unulu de celaltu, pe candu asteptamu dela dvóstra, cari sunteti doi amici politici atatu de intimi, se ve puneti de acordu cá se faceti acést'a discutiune sincera si limpede. Déca dvóstra ati vediutu, ca interesele cele mai mari ale tiei suntu in jocu, cum ati pretinde dvóstra cá noi, representatiunea nationala, se fimu de acordu a ne uni toti cu dvóstra candu insusi dvóstra nu v'ati pututu uni nici asupra faptului nici asupra conclusiuniloru, pe cari ni le ati propusu?

Éta, dloru, cum se presenta cestiunea din punctulu de vedere parlamentariu; erá vorb'a aici se facemu o diatriba violenta la adres'a tronului, séu erá vorb'a aici se facemu unu encomion la adres'a principelui? Nici un'a nici alt'a, dloru; noi ne amu preocupatu si ne preocupamu de unu singuru lucru, de casulu, in care mecanismulu nostru constitutionale ar' incetá de odata, candu acél'a, care trebuie se sufle mai de susu in acestu mecanismu constitutionalu ne ar' parasi. Éta de ce ne amu preocupatu; si o dicu acést'a eu, care n'amu cerutu, n'amu crediutu in eficacitatea unei dinastie straine; si se-mi permita si onor. d. Blaremburg si onor. d. Pascalu, care erá atunci contra mea, se-mi permita a-mi esprimá opiniunea mea, care este, ca ne-amu retacitu cu totii (aplause).

In adeveru, dloru, ce este unu principe constitutionalu? Este pusu elu acolo pentru cá se lu tragemu noi in judecata, lasandu de o parte pe toti consiliarii sei trecuti si presentii? Déra atunci se schimba constitutiunea, si, déca intr'adeveru, precum dice onor. d. Mitica Ghica Comanescuanu, noi trebuie se respectamu legile si institutiunile tiei, atacandule neincetatu, precum le ataca dsa, apoi pentru ce duceti atacurile dvóstra pana acolo, unde constitutiunea nu ve permite a ajunge? si nu ve-

deti dvóstra, ca tronulu acést'a fiindu strinsu legatu cu constitutiunea, candu diceti, ca constitutiunea nu este de tali'a nóstra, nici tronulu acést'a nu este de tali'a nóstra? Apoi dvóstra, din acea parte, ati pusu unu principiu, ca trebuie se facemu constitutiunea dupa tali'a nóstra, dupa starea nóstra morala; déra póte, ca atunci acestu principe virtuosu nu este pentru serac'a Romania. Asia déra si din partea acelora, cari ataca, si din partea acelora, cari se pretindu defensori, se se puna mai multa sinceritate pentru institutiunile nóstre constitutionali.

Acum, pentru ca ne ati teretu in acést'a discutiune ardinta, la ce conclusiuni voiti dvóstra se venimu, cá se semnificamu principelui de a intrá in constitutiune? Déra sciti dvóstra, ca unu principe nu póte se intre in constitutiune decatu prin acele onorabile persóne, cari stau pe acele banci ministeriale fia de dreptu fia prin ligusiri; a atacá pe principe, si mai cu séma in actele sale private, nu este constitutionalu. A! este cá modu de a dice, ca unulu singuru este culpabile si toti ceilalti suntu innocenti! Ei dloru! déra eu candu asi veni la credinti'a acést'a, ca numai unulu singuru póte se fia culpabile séu innocentu si ceilalti nu, atunci me intrebú: pentru ce ecisista popóre? Ca-ci vedeti dloru, popórele nu credu, ca suntu facute pentru principi, ci principii pentru popóre. Déca unu omu póte se faca unu reu mare, apoi asteptati se faca si binele celu mare, si nu vedeti dvóstra, cari cumulati tóte criticele asupra faptelor si nefaptelor principelui lui insusi, nu vedeti, ca cu acést'a voiti cá principele se fia absolutu? (aplause). Apoi dvóstra, in neconsecinti'a, in care ati caditu, ati ajunsu se ve atribuiti la adres'a dvóstra cuvintele marelui Mirabeau, care a disu: „tout peut se soutenir, excepté l'inconsequente“, (totulu póte se se sustiena, afara de inconsequente).

Ati lovitu totu, ati spusu ce ati voitu, ati socotitu, ca dinaintea acestui sermanu parlamentu, dinaintea acestei representatiuni nationale, care a datu probe de devotamentulu seu catra tron si constitutiune, si mai cu séma de independintia pentru controlarea tuturor faptelor guvernului, ati crediutu, ca puteti veni cu doctrinele dvóstra se ne puneti la proba, si sub preteccstu, ca principele a facutu totu reulu de si noi amu lasatu se se faca acestu reu, venit dvóstra astadi se puneti unu ultimatum principelui. Apoi, déca ar' fi cineva in dreptu a pune acestu ultimatum, amu fi noi, cari n'amu doritu cá principele strainu se fia totulu in constitutiune; si -mi aducu aminte, ca in comitetulu constitutiunei tocmai d. Pascalu este acél'a, care cerea mai multe prerogative pentru principe, si nu sciu cum s'au modificatu acum principiile sale constitutionali de atunci.

D. Ar. Pascalu: N'amu modificatu nimicu. (Va urmá.)

Varietati.

— **Anunciu** de mare importantia: In an. 1871 se va face la Londonu éraisi espositiune internationala. Scopulu principale alu a celei espositiuni este, a representa catu se póte mai esactu gradulu de cultura alu fiacarui poporu. Spre acestu scopu se voru espune si diuaria politice si nepolitice.

Comitetulu respectivu filiale din Pest'a provoca acum a dóu'a óra pe toti proprietarii de diarie, cá se tramita fiacare cate unu ecemplariu la susu numit'a espositiune.

Oricatu se fia diuaristic'a romanésca de pucinu representata, noi totusi, ba tocma pentru aceea suntemu de opiniune, cá incai in modulu acesta se aratamu lumei, ca ecisista si un'a limba si un'a literatura daco-romanésca aici intre Carpata si la Dunare. —

— **„Una rogare** deschisa catra Reverendisimulu Domnu Elia Vlassa-Cicudi, canonicu in Blasiu:

Poporulu romanu gr. cat. din Turd'a vechia de 2 ani proceséza contra parochului locale.

Dintre fostii protopopi de dulce suveniru ai tractului Turdei, dvóstre Reverendisime Domnule sciti, cari suntu cauzele de neintielegere si cértá intre poporulu romanu gr. cat. din Turd'a vechia si parochulu locale, dvóstra sciti, unde diace intrig'a insocita de molesia si indiferentismu facia de totu, ce conduce la propunerea si inflorirea poporului in genere si a eclesiei nóstre in specia.

Subsemnatulu curatoratu crede déra, ca -si impinesce una datorita catra beseric'a sa, candu -si iea volia a se adresá si catra dvóstra Rssme D., cu rogarea: se binevoliti a fi interpretele causei nóstre de procesu, a da deslusire venerabilului consistoriu si a conclura, cá acestu nefericitu procesu se se resolve dupa dreptu si dreptate catu mai cu intetire, se scimu, ca turm'a are a se desparti de pastoriu, séu pastorulu de turma.

Ne rogamu Rssme D., se primiti asecurarea distinsei stime si veneratiuni, cu carea are onóre a se subsemna.

Turd'a in 14 Febr. st. n. 1871.

Curatoratul gr. cat. din Turd'a vechia.

— Mai esi unu diurnalu politicu nou in Iasi intitulatu „Curierulu Romaniei“, ese de 2 ori pe sept. 18 lei noi pe anu pentru Roman'i si 40 franci pentru strainatate. In Nr. 3, arata reu'a impresiune, ce facú cestionata epistola, reflectandu, ca unu parinte ascunde defectele copilului, si cata a le indrepta, apoi intre varietati descrie:

„Column'a lui Traianu“, istorica, care redicata de catra senatu in anulu alu 14 alu erei crestine, in onórea lui Traianu si pentru a eternisá gloriós'a suveniru a victorieiloru ce purtá asupra dailoru, este celu mai frumosu dintre tóte monumentele ce fura redicate pentru astu imperatu romanu. Nu te obosesci nici cum a admirá basreliefurile ce o acopere si care se inaltia in linia spirala; dela basa pana la colona superióra. Dér' ceea ce etonéza mai multu in astu minunatu lucru este artea, cu care sculptorele a sciutu se faca sculpturile de la inaltimea colonei atatu de sensibile cá si acele de diosu, si se permita vederei a patrunde tóte frumsetiele. Inaltimea Sa e de 120 pitióre, si te suf pana la culmea sa prin 200 scari sapate in marmura alba, din care ea este intréga construita. Ea purtá odinióra pe partea superióra o bómba de aur, care contine cenusi'a lui Traianu; dér' Sixte alu V-a regula a se pune in locul ei, statu'a colosala a St. Petru.“ —

Novissimu. Dela Bordeaux se scrie, ca siedintiele publice s'au amanatu pana in 24 Februariu, si ca Lyon, Marsilia si alte orasie incepura a protestá in contra cederei de teritoriu. Armatele franceze se reintregira cu clasele dela 1871—72, convocate inca sub Gambetta, fara revocare. — Gen. Chancy numi pe Trochu tradatoriu, pentrucu nu operá cu energia, candu se apropia elu Chancy la Vendome. Ce va esi din confusiunea elementelor? Plebiscitu, or' anescu la statele unite americane nu se póte predice. —

Nr. 87. 1871.

2—3

Edictu.

An'a Bucsi'a gr. cat. din Sarat'a, districtulu Fagarasiului, carea fiindu casatorita cu Georgiu Balea in anulu 1870, dupa una convietuire de cateva dile l'a parasitu cu necredintia, fara cá se se scie locul aflarei ei, prin acést'a se provóca, cá in terminu de unu anu si una di dela datulu subsemnatu se se presenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca-ce altcum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fara de dens'a in intielesulu legiloru si alu canónelor.

Fagarasiu 9 Febr. 1871.

Forulu matrimoniale gr. cat. de I-a instantia alu vicariatulu Fagarasiu,

Ioane Antonelli m/p.,
vicariu foraneu.

CURSURILE

la bursa in 21 Febr. 1871 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 81	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9	86 1/2
Augsburg	—	—	121	20
London	—	—	123	65
Impromotulu nationalu	—	—	59	10
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	68	20
Obligatiunile rurale ungare	—	—	79	25
„	„	temesiane	77	—
„	„	transilvane	75	—
„	„	croato-slav.	83	25
Actiunile bancei	—	—	724	—
„ creditului	—	—	252	50

Redactoru respundietoriu

IACOBU MURESIANU.

Editóne: Ca tipariulu lai

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.